

Brintbranchens position vdr. ENS notat

Tilslutningsregler for brintinfrastruktur

Brintbranchen hilser Energistyrelsens forslag til tilslutningsregler for brintinfrastruktur velkommen, og kvitterer for de gode overvejelser i en situation, hvor vi stadig ikke kender, hvordan brint- og brintinfrastrukturen vil se ud. Dog har vi en række bekymringer, som vi præsenterer nedenfor.

Ukendte afstande til tilslutningspunkter medfører yderligere usikkerhed, i et allerede meget usikkert landskab.

- Vi bygger vejen, mens vi går. I den nuværende situation må en del aktører træffe beslutninger om kapacitetsbooking til Energinets infrastruktur uden at vide, hvad den reelle afstand til transmissionsrøret vil blive.
- Det vides derudover ikke (eller ikke på samme niveau af offentlighed som med Energinets planer), hvad Evidas planer for udbygning af distributionsinfrastruktur er. Aktørerne må derfor træffe beslutninger ud fra en antagelse om, at de skal bygge tilslutningsrør helt op til transmissionsinfrastruktur i første omgang. Dette kan ende med at være ret lange distancer.
- Som bekendt, er det ikke en særlig tryk situation for aktørerne og, som udtrykt på mødet, ville mange fortrække ikke at skulle påtage sig risikoen for selv at skulle etablere og drive deres tilslutningsrør til transmission. Blandt de største risici aktørerne ser, er:
 - CAPEX-risiko: Manglende erfaring på området gør, at aktørerne må arbejde med større spænd i deres omkostningsestimater, end hvis de kunne få Evida eller Energinet til at anlægge tilslutningsrøret for dem.
 - OPEX-ineffektivitet: En betydelig del af aktørerne forventer "economies of scale" ved drift af infrastruktur, hvorfor det i flere tilfælde er mest effektivt, at Evida og Energinet driver tilslutningsrør.
 - Juridisk risiko: Ved selv at skulle anlægge røret, vil aktørerne være nødt til at hente ret til at bygge røret igennem andres jord (eller evt. ekspropriere jorden), hvor røret skal ligge – dette forudsætter flere vil være en stor opgave, med potentiale for store forsinkelser.
- Der er dog andre aktører, som gerne vil bygge deres egne tilslutningsrør.

- Derfor mener Brintbranchen, at Evida og Energinet burde have mulighed for at tilbyde anlæg og drift services til dem, der ønsker det (selvom aktørerne fortsat ejer tilslutningsrøret).
- Brintbranchen mener ikke, at muligheden for at Evida og Energinet via et datterselskab ("service co") etablerer og driver tilslutningsrør, udgør en forvriddning i markedet. Ingeniør- og konsulentvirksomheder kan lige så godt byde til en udlicitering fra Evida/Energinet som fra de enkelte aktører.

Aktørerne er ikke beskyttet godt nok, når de selv etablerer, og driver deres tilslutningsrør.

- I det risikofyldt landskab vi står overfor, findes der ingen garantier for, hvad den mest effektive infrastrukturudvikling er. Især når forskellige aktører (ikke mindst de private) etablerer det samtidigt.
- Selvfølgelig skal der være tredjepartsadgang til tilslutningsrør, når de ikke er fuld udnyttet. Men uden nærmere definitioner for, hvornår muligheden for tredjepartsadgang til tilslutningsrør trigges, er aktørerne ikke beskyttet, når de endeligt har truffet en investeringsbeslutning på bl.a. deres tilslutningsrør. I et forsøg på at optimere infrastrukturudvikling i de første, usikre år af brintanlæg- og brintinfrastrukturudvikling, er der forskellige grunde til, at aktørernes etablering af både elektrolyseanlæg og tilslutningsrør ikke følges ad 1:1.
 - Det mest oplagt eksempel herpå er overdimensionering. Givet at den største omkostning på etablering af et rør er selve byggeriarbejdet, er det forventeligt, at nogle aktører, især dem der påtænker at udvikle deres PtX-projekter i faser, vil "overdimensionere" deres rør i første omgang, for at undgå at skulle anlægge yderligere tilslutningsrør når de udvider brintproduktionen på et senere tidspunkt.
 - Det kunne også være, at en projektudvikler vælger at overdimensionere sit rør for at bruge noget kapacitet som lager ("linepack").
- I ENS' konceptpapir ("Tilslutningsregler for brintinfrastruktur") lægges der op til, at igennem koordination vil Energinet og Evida sikre, at de bygger kollektivt brintnet, hvor der er behov. Men for at kunne udføre en meningsfuld koordination, må konturerne i de første strækninger være på plads. Det er særligt kompliceret at koordinere tilslutningshenvendelser i de første 5-10 år, hvor mange projekter af forskellige størrelse vil henvende sig i tidsintervaller, der gør det vanskeligere især på distributionsniveau at danne sig et billede af det langsigtede behov i et konkret område.
- Vi mener, der pålægges aktørerne for meget risiko, hvis reglerne ikke inkluderer nærmere definitioner for tredjepartsadgang til tilslutningsrør. Ellers er hvert enkelt projekt på Forsyningstilsynets nåde.
- Ift. hvilke risici, der pålægges aktører:

- DEVEX-risiko: Ved overførelse af infrastruktur fra den enkelte aktør til Evida eller Energinet som følge af en anmodning om tredjepartsadgang må det forventes, at aktørerne indgår et tab på DEVEX-fronten (selv når der forventes at overtagelsesaftalen dækker hele CAPEX og OPEX).
- Der er en mulig risiko ifm. overtagelsespris, hvis noget af den infrastruktur de har opført, skal overdrages til Energinet eller Evida. Det er uklart for Brintbranchen, hvad der f.eks. ville ske i tilfælde af overtagelse af et overdimensioneret rør:
 - I den 1. delaftale ("Ejerskab og drift af fremtidens danske, rørbundne brintinfrastruktur") lægges der op til at der *"gives mulighed for direkte, privatejede brintledninger, der ikke er en del af det sammenhængende brintsystem, fx hvis Evida og Energinet ikke ser en værdi i at eje og drive den pågældende brintrørstrækning."*
 - Til gengæld står der i konceptpapiret ("Tilslutningsregler for brintinfrastruktur") at *"Tilslutninger har alene én bruger, da det ellers enten vil være transmission eller distribution. Transmission og distribution kræver monopolregulering, mens tilslutninger ikke er det."*
 - Hvis en aktør f.eks. har dimensioneret sit rør til 1 GW, men kun bruger 200 MW. Og en ny aktør anmoder om tredjepartsadgang for 100 MW, ville den del af røret op til tilslutningen af den nye aktør nok blive til en del af den kollektive infrastruktur. Det er uklart, om Evida/Energinet her ville kunne sige, at de ikke ser en værdi i den pågældende brintrørstrækning, og derfor ikke vil overtage det. Men hvis de ikke kan, så ville de skulle overtage et rør på 1 GW hvoraf kun 300 MW bruges. Hvis på overtagelsestidspunktet, Evida/Energinet ikke ser en værdi i de øvrige 700 MW: Ville de alligevel skulle socialisere den omkostning via tariffer, nu hvor det er blevet til en del af det kollektiv net? Eller er den oprindelig aktør, der har bygget rør, eksponeret for en risiko for at få mindre betaling for røret ved overtagelsen, end det de har betalt?
- Der er en risiko for socialisering af omkostninger, hvis der ikke defineres en skillelinje mellem udbygning af tilslutningsrør og videreudvikling af det kollektive brintnet. Et tænkt eksempel kunne være en aktør, der givet projektets karakteristika, udvikler 2 projektfaser under 2 forskellige datterselskaber. Uden nærmere definitioner kunne de to datterselskaber anses for at være 2 forskellige aktører. Den første projektfase kunne i den tilfælde give den anden tredjepartsadgang til sit tilslutningsrør, hvilket så ville resultere i, at Evida eller Energinet ville skulle overtage noget infrastruktur, og derved socialisere omkostningerne, som andre udviklere ikke ville give anledning til, hvis de bare opfører alle projektfaser under samme selskab, matrikel, m.m.
- Brintbranchen mener derfor, at tankerne om tilslutningsregler for brintinfrastruktur skal videreudvikles for at dække:
 - En definition for bygherrens behov. Dvs. nærmere afgrænse, i hvilke situationer en bruger må ekskludere andre fra at få tredjepartsadgang til sit rør, f.eks.:

- Må en udvikler aftale med sig selv at booke den fulde kapacitet på sit tilslutningsrør, hvis den har tænkt sig at videreudvikle projekter med flere faser, eller hvis man har tænkt sig at bruge det som "linepack" lagerkapacitet? (det ville vi mene, burde være tilladt).
- En definition af snitfladen mellem en videreudvikling af et tilslutningsrør og en udvidelse af den kollektiv brintinfrastruktur (jf. eksemplet om videreudvikling af projektet i faser under samme datterselskab vs. flere datterselskaber).
- Regler for fastsættelse af overførselsværdien, når Evida eller Energinet skal overtage infrastruktur fra en privat aktør.
- Regler for tariffer ifm. overtagelse af infrastruktur (fra privat aktør til Evida/Energinet), herunder hvilke omkostninger må socialiseres.
- Brintbranchen mener også, at større aktører burde have mulighed for at tilslutte sig direkte til transmissionsinfrastruktur. Her ville det være oplagt hvis de, når de anmoder om et tilslutningspunkt, får et tilbud til direkte tilslutning til transmissionsrør, og en til distribution (hvis relevant), så de kan vurdere hvad er mest omkostningseffektivt. Dette ville naturligvis også forudsætte en definition for hvad "større aktører" er.

Giver ovennævnte anledning til spørgsmål, står Brintbranchen naturligvis til rådighed for videre dialog.